

EESTI VABARIIGI VALITSUSE JA EESTI PANGA MAJANDUSPOLIITILINE PROGRAMM¹

Eesti Panga president
VAHUR KRAFT

1. Täna on valminud Vabariigi Valitsuse ja Eesti Panga ühine majanduspoliitiline programm. Mitmeid kuid on tehtud tõsist tööd ühiste eesmärkide sõnastamisel ja lahenduste leidmisel. Nüüd on see tehtud ja, nagu näete, mingisuguseid vastuolusid – nagu püütakse näidata – valitsuse ja keskpanga vahel pole. Kuigi allkirjastatud dokumenti nimetatakse sageli IMFi memorandumiks, tahan rõhutada, et see on meie enda programm, mida nii valitsus kui keskpank täidavad. Mitte mingisugune potjomkini küla, kus paber kirjutatakse vaid selleks, et kellelegi meeldida. Tegu on meie kavadega lähimateks aastateks, mille koostamiseks ja elluviimiseks saame tuge rahvusvahelistelt ekspertidelt ning mis on mõeldud elluviimiseks Eesti ühiskonna heaolu suurendamise nimel.
2. Valitsuse ja Eesti Panga majanduspoliitiline programm on osa majanduse ja rahanduse laiemast plaanimisest, millega viimasel ajal täitevvõimu tasandil tegeldakse. Konkreetne programm lühikeseks perspektiiviks ehk poolteiseks aastaks. Lühiajaline tegevusjuhis toetub otseselt majanduse keskpikale arengukavale. Loomulikult vajab viimane pidevat täiustamist ja ka protseduuride täpsustamist. Peamine on aga fakt, et makromajandusliku stabiilsuse ja seeläbi kogu majandusruumi teadlik kujundamine on saanud osaks meie igapäevast.
3. Võrreldes eelmiste samalaadsete kavadega, on oluliselt muutunud lühikese perspektiivi aktsendid ja seda loete teile kätte antud programmist kindlasti. Meie strateegiliseks eesmärgiks on saada Euroopa Liidu liikmeks aastaks 2003 ja võimalikult kiiresti ka Euroopa Majandus- ja Rahaliidu täisliikmeks. See pole võimalik ilma makromajandusliku stabiilsuse ning Eesti majanduse konkurentsivõime ja efektiivsuse kasvuta. Euroopa majandusega tuleb ühilduda tegelikkuses, täites ka formaalsed Maastrichti kriteeriumid. On küsitud, kas keskpank ja valitsus on rahaliiduga ühinemise suhtes eri meelt. Kinnitan teile, et see pole nii. Meie strateegiline eesmärk on üks ja varajased vaidlused kogu ühiskonnas ka euro teemadel ainult tervitatavad.
4. Sellest lähtuvalt nimetan lühidalt programmi rahapoliitilised põhiseisukohad. Valuutakomitee ja fikseeritud vahetuskursi poliitika jääb rahapoliitika aluseks kuni ühinemiseni EMUga. See on meie seisukoht – ja kuigi see võib mõnikord juba tüütu tunduda, kordan üle – seda me ei muuda. Rahasüsteemi stabiilsusele ja kindlusele annab palju juurde valitsuse adekvaatne tegevus, eeskätt kindlakäeline konservatiivse eelarvepoliitika jätkamine. Kuigi on selge, et ka käesolev aasta lõpeb üldeelarve defitsiidiga, tuleb rõhutada keskpika perspektiivi tähtsust. Ning kui arvestada maha erakordsed reformide rahastamise kulud (pensionireform ja haldusreform), siis jääb eelarve tasakaal Eesti majanduspoliitika nurgakiviks.
5. Reformide juurde. Keskpank on rõõmus, et valitsus näitab oma kindlat ja tõsist tahet reformidega kiirel sammul edasi minna. Eeskätt peame silmas pensionireformi, mis kavatakse lõpule viia, töötades välja erinevad rahastamisstsenaariumid. Muidugi on reformid alati valulikud ja ka kulukad. Aga ilma nendeta ei saa. Sama puudutab haldusreformi – kulude kokkuhoid avalikus sektoris on vajalik. Seda teeb ka Eesti Pank oma igapäevategevuses – eelmisel aastal kärbiti operatsioonikulusid üle 10 protsendi, käesoleva aasta eelarve on samas suurusjärgus, st realselt väheneb. Efektiivsem ja odavam riik – selle peame saavutama, kuna seda dikteerib meile juba Eesti väiksus.

¹ Teesid 14. veebruaril 2000 toimunud programmi esitlusel.

6. Olulised on avaliku sektori finantseerimise ja eelarve baasseaduse reform, mida rahandusministeeriumis ette valmistatakse. Oleme ministeeriumi ideid kuulnud ning nõustume, et muutused on hädavajalikud ja keskpanga toetus olemas. Et teie küsimust ennetada, siis paar sõna Eesti Panga ja riigieelarve suhetest. Majanduspoliitilises programmis on Eesti Panga kasumi jaotus kajastatud täpselt keskpanga nõukogu eelmise aasta oktoobris vastu võetud kasumijaotuse strateegia kohaselt.
7. Eesti Panga enda tegevuses ei saa mööda vajadusest täiendada rahapoliitilist raamistikku (millised on konkreetsed sammud ja ajakava, selle leiate programmist), ettevalmistustest astumiseks EMUsse ning järelevalve temaatikast. Paika on pandud konkreetsed tegevused nii keskpangale eraldi kui koos valitsusega, nagu näiteks iseseisva avalik-õigusliku ühtse finantsjärelevalve loomise seadusandlik ettevalmistus ja ühendamise käivitamine.
8. Eesti majanduspoliitika on siiani olnud edukas. Nüüdseks on olemas ka ühe langusetapi kogemus. Kui jätkame plaanipäraselt ja täidame käesoleva programmi, saavutame ka loodetava majanduskasvu – sellel aastal *ca* 4 protsenti ja 2001. aastal 5-6 protsenti. Ning see on järjepidev, mitte ühekordne ja hüppeline kasv.
9. Lõpetuseks: arvan, et võime pea- ja rahandusministriga vastastikku kõiki õnnitleda – oleme saavutanud konsensuse äärmiselt keerukates, aga Eesti edasise arengu jaoks väga tarvilikes tegevustes. Ning viimaseks: nii valitsus kui keskpang peavad äärmiselt oluliseks, et majanduspoliitiline programm saab kohe täiesti avalikuks, nagu tsiviliseeritud riigile kohane². Jätkame ka vabatahtlikku osalemist Valuutafondi pilootprojektis, mille kohaselt avalikustatakse IMFi poolt koostatavad ülevaated nii käesoleva programmi elluviimise kohta kui ka Valuutafondi hinnangud majandusarengu osas üldisemalt.

² Inglise keeles koostatud programmi tõlge ilmub bülletääni järgmises numbris.